CZU: 343.541:004.738.5 **DOI: 10.5281/zenodo.8240091**

TIPURI DE VIOLENȚĂ EXISTENTĂ ÎN SPAȚIUL ONLINE

SÎRBU Uliana
lector universitar, Institutul de Științe Penale și Criminologie Aplicată
ORCID: 0000-0003-4159-3714

Digital violence being pesistent, with its harmful psychological, social and legal effects. The social danger is obvious, with attacks onon personal and public security. But the vulnerability of particular categories of victims is also clear. Digital crime is ongoing and new forms are emerging.

Keywords: *digital violence, fraud, security, digital crime*.

Este de apreciat și lăudabil faptul că, violența în lumea virtuală prezintă mare interes pentru cercetători, internauți, societatea civilă, mass-media, din întrega lume și evident pentru toți acei la nivel national de mai mulți ani, mai cu seamă din anul 2016 și până în anul 2022 s-a evidențiat o abordare sporită. Precum și activitatea structurilor statale împuternicite cu atribuții de protecție, contracarare, sancționare, fiind cu rezultate bune, în urma implementării cadrului normativ, a programelor și cu eficientizarea lucrului agențiilor existente. Îmbucurător e și faptul că, violența cibernetică asupra femeilor și copiilor din anul 2022 e în descreștere. Deși, necătând la aceste rezultate bune, *simțul precauției, și dorinței de securizare trebuie să fie persistentă și continua.* Pornirile posterioare le-am observant de a fi în timpul apariției și exploarării internetului dar și ceva mai târziu a legii nr. 30/2013 cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației, cu modificările Codului serviciilor media audiovizuale.

Însă **importanța cercetării** reise și din urmărirea situativă, a realității existente în spațiul online; vizualizarea unor publicații atractive, analiza unor acte normativ europene, naționale aparente în vizorul nostru.

Scopul cercetării fiind de a cerceta realitatea existenței, manifestării acestor încălcări de lege, constatarea și prezentarea unor noi tipuri de violență în mediul online, revizuirea recomandărilor Comisiei Europene, a legii contravenționele și penale și elaborarea recomandărilor.

Din aprilie până în noiembrie 2017, European Women’s Lobby (EWL) a condus **#HerNetHerRights**: proiect, care a efectuat analizarea stării actuale a violenței online împotriva femeilor și fetelor din Europa. EWL pentru a lua toată atenția necesară a atras diverși actori din întreaga Europă menit să aducă „soluții inovatoare și recomandări de politici pentru a lupta împotriva acestei încălcări omniprezente a

drepturilor femeilor ca drepturi ale omului și pentru a crea webul mai sigur și mai inclusiv pentru toate femeile și fetele”. Mișcarea femeilor în Europa, alcătuit pentru a influența publicul larg și instituțiile europene în sprijinul drepturilor omului ca drepturi ale femeilor și al egalității de gen. ”O rețea europeană de asociații de femei care reprezintă un număr de peste 2000 de organizații din toate statele membre ale UE și din țările candidate, precum și 19 organizații la nivel european care reprezintă diversitatea femeilor și fetelor din Europa”. Setul de instrumente a fost creat pentru securitatea internetului, pentru a le oferi femeilor siguranță pe internet și pentru a combate ciberviolența, în special cea masculină, și pentru a contribui la crearea internetului mai sigur, mai corect, și mai solidar pentru femei și fete.

În conținutul raportului #HerNetHerRights se regăsesc tipurile de violeță cibernetică, cercetate și expertizate de către grupul de lucru asupra proiectului nominalizat. Este prezentată și o listă a diferitelor forme de abuzuri cu care femeile se pot confrunta pe internet. Care înțelegem că, se pot produce nu numai femeelor și fetelor.

Astfel sunt arătate următoarele forme:

Trolul – postează, creaiază reacții provocatoare și indignate, umilitoare, de instigare, de rușinare, de implicare la unele încălcări. „Trolii acționează adesea în grup, implicându- și masiv victimele și făcând atacurile cu atât mai copleșitoare”. Trolling- ul URL poate însemna, de asemenea, pur și simplu încercarea de aduce frica.

În Real Life Attacks se descriu incidentele în care abuzul online se mută în lumea „reală” sau face deja parte dintr-o interacțiune continuă sau o interacțiune intimă a violenței.

Discursurile de ură sexiste sunt definite de Consiliul Europei drept „expresii care răspândesc, incită, promovează sau justifică ura bazată pe sex”. Acestea sunt amenințările cu viol, moarte și tortură pe care le pot primi femeile și fetele.

Cyberbullying-ul – „trimiterea de mesaje text media, pornirea zvonurilor sau postarea de imagini cu scopul de a înspăimânta și a submina respectul de sine sau reputația cuiva, ceea ce uneori împinge persoanele vulnerabile la depresie și suicid”. Acțiunile acestea au caracter repatat.

Hărțuirea cibernetică. Apare dearece victima renunță la comunicare. Hărțuirea cibernetică apare cel mai mult între minori. Hărțuirea sexuală online poate lua forma de comentarii, videoclipuri, fotografii și imagini grafice de natură sexuală, destinate să înjosească femeile și să creeze condiții de umilire și sexualizare, pentru că sunt femei sau adolescenți. Se pot folosi cuvinte sexiste și insulte jignitoare, precum și comentarii despre caracteristicile fizice ale femeilor”.

Cyberstalking (sau urmărirea cibernetică) reprezintă acțiunea de spionare, fixare sau „de compilare a informațiilor despre cineva online și de a comunica cu ei

împotriva voinței sale”.

Doxxing se referă la cercetarea și publicarea online a informațiilor private pe internet pentru a expune public și de a umili, desconsidera persoanele urmărite. Această urmărire a victimei poate dura în timp.

Creepshots se mai numesc **voyeurism digital.** Abuzatorii fac fotografii sau videoclipuri din zonele private ale femeilor în scopul satisfacerii sexuale. Infractorul sustrage aceste imagini foto, video fără acordul victimei sau în urma dezacordului de a le folosi sau distribui.

Pornografie de răzbunare, sau **„abuz sexual bazat pe imagini”,** „considerată atunci când se folosește imagini private și videoclipuri cu caracter sexual, oferite sau schimbate, și le postează online pentru a rușina și umilirea victimei. Și în cazul atragerii partenerului intim în violența online. Imaginile pot fi obținute și prin hackingul pe computerul victimei, pe conturile de socializare sau pe telefon și pot avea ca obiectiv realizarea unor daune în viața „reală” a țintei (cum ar fi concedierea de la locul lor de muncă)”.

Hackingul, actul de interceptare a comunicațiilor și a datelor personale, „poate viza femeile și fetele, în special sub forma hacking-urilor camerelor web”.

Impersonarea online, se folosește numele sau identitatea cuiva „cu intenția de a dăuna, a înșela, a intimida sau a amenința pe orice persoană, sau atunci când de face impersonarea online”, poate fi folosită pentru a discredita victima în fața cuiva (colegi, rude) sau în scopuri similare cu furt de identitate offline.

Distribuirea rău intenționată - utilizarea unor instrumente tehnologice pentru distribuirea materialelor defăimătoare legate de victimă sau a organizației. Cu utilizarea noilor tehnologii ca instrument de propagandă pentru promovarea violenței împotriva femeilor, și a serviciilor rele, necalitative prestate, chiar dacă informația este calomnioasă.

Atacuri asupra telefoanelor mobile sau ciber mobile se comit asupra multor oameni concomitent, „uneori mii de oameni, hărțuind sistematic o țintă”.

Sexting abuziv – distribuirea electronică consensuală a fotografiilor nud sau sexuale. Aici nu este vorba de consimțământ sau furtul acestor imagini, deopotrivă persoanele ditribuie unii altora. „Băieții și fetele adolescente utilizează sexting-ul la aceleași rate”.

Prostituție și traficare. „Unele forme de violența împotriva femeilor online sunt direct legate de și trafic de sex. Din cauza anonimatului oferit de internet și, deoarece internetul are caracteristicile unei piețe transnaționale opace, victimele pot fi vândute de mai multe ori mai multor cumpărători zilnic. Profilele de social media și alte tehnologii noi permit clienților să „cumpere” femei și fete online”.

Recrutarea „reprezintă utilizarea tehnologiei pentru atragerea potențialelor victime în trafic și prostituție. Social media este folosită de traficanți pentru a vinde persoane ale căror fotografii le distribuie, fără consimțământul lor, incluzând adesea fotografii ale abuzului lor asupra femeilor ca un exemplu pentru alții”.

Grooming online - construirea relației abuzive online cu un copil, pentru a-l atrage în abuzuri sexuale, la trafic de copii, prostituție sau viol. „Termenul „îngrijire/grooming” este criticat pe scară largă de către supraviețuitori, întrucât nu reușește să numească în mod explicit dimensiunea abuzului sexual asupra copilului”.

Abuzul de noile tehnologii. Tehnologii care pot fi folosite abuziv pentru a înfăptui violența și aducând după sine violența reală, faptică (offline) „de exemplu, instalarea de aplicații de spionaj; utilizarea abuzivă de conturi private / familiale pentru servicii online; schimbarea parolelor”. Precum și în contextul violenței în familie.

Acest raport în tot conținutul său prezintă diverse sfaturi practice prețioase și prin trimitere de accesare a linkurilor dar și imaginilor propriu zise, la fela mai include instrumente ”pentru abilitarea femeilor de pe internet și combaterea ciberviolenței masculine, pentru a cunoaște drepturile” și pentru a se opune, a combatere abuzurile online și de a aduce schimbări structurale. Dintre acestea: recomandări cu privire la încetarea violenței împotriva femeii, recomandări cu privire la stoparea violenței cibernetice, comisă în privința femeilor (despre atragere la răspundere, instruirea funcționarilor justiției, etc.), alte politici UE de reglementare digitală, recomandări pentru domeniul TIC și de difuzare a internetului, recomandări pentru domeniul media și publicitate, recomandări cu privire la pornografie, cea mai esențială recomandare la acest capitol fiind: ” pornografia trebuie recunoscută ca o formă de violență masculină împotriva femeilor și a fetelor”, alte recomandări. Toate detaliile este indicat că sunt afișate pe pagina web: www.womenlobby.org.

Altă informație despre securitatea Internet feminist se regăsește:

- https://gendersec.tacticaltech.org/,
- https://iheartmob.org/, https://securityinabox.org/en/, https://hackblossom.org, http://chayn.co/ (în limbile Rusă, Italiană, engleză și franceză Ghiduri către securitatea Internet),
- https://www.feministfrequency.com,https://troll-busters.com/,
- https://yoursosteam.wordpress.com/what-to-domobilegraphic/,
- https://www.hackharassment.com, http://www.crashoverridenetwork.com. [6].

În anul 2020, 2021 la nivel European, la nivelul autorităților pe larg se cerceta și se discuta despre infracțiunile cibernetice (digitale). Apoi în anul 2022 au fost constatate aceste fapte ilegale – contravenții, infracțiuni electronice, în mare măsură

aceste forme de violență repetabile cu cele din anii precedenți. Care aveau o imploare și impact destul de mare asupra societății statelor, chiar și la nivel global, dar și asupra securității personale a oamenilor, a securității statului. Cu riscuri sporite și iminente. Fiind atribuite la tipul infracțiunilor grave, comise asupra femeelor, copiilor, la general persoanelor fizice sau chiar și celor juridice. Aceste acțiuni criminale se observau prin: **violență psihică; violență verbală; pornognografia infantilă; recrutarea sau impunerea la prostituare; expunerea pozelor, foto intime pe internet sau pe platforme informaționale** (aparentă în anul 2022); **hârțuială sexuală; plasarea pozelor pornografice pe pagina electronica a altei persoane cu scop de răzbunare** (aparentă în anul 2022); **furtul de date personale, de date bancare, de date comerciale; atacuri cibernetice; instigarea la ură rasială, de gen, etnie, limitarea liberii exprimării opiniei personale, alte forme de discriminare și ură legate de nerespectarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului** (aparentă în anul 2022); **propagandă politică agresivă; influență agresivă și manipulare** (aparentă în anul 2022); **fraude la plățile electronice; fraude bancare.**

Instigarea la ură, limitarea în drepturi, propaganda agresivă, influența agresivă și manipularea nu se atribuie la violență, dar aceste încălcări au efect extrem de negativ asupra psihicului uman, asupra moralității umane. Ceea ce mai denotă existența pericolului social, cu atentate la securitatea personală și publică. Totodată vulnarabilitatea copiilor, adolescenților, femeilor este alarmantă.

Concluzii și recomandări

În mod prioritar și perpetuu, în urma efectuării analizei și a unor acte normative europene și naționale, care ne-a permis să facem și să sintetitizăm constatătile relatate mai sus, precum și anumite concluzii și recomandări.

Leguitorii contrinuă să facă eforturi și să contribuie la crearea mecanizmului juridic, normativ, a unor instrumente viale și eficiente pentru combaterea violenței, de orice formă, de ademenire la intoleranță față acest femonen nociv și ilegal. Printre aceste acte se enumeră:

– Rezoluția Parlementului European din 21.01.2021 referitoare la elimenarea dacalajului digital dintre femei și bărbați: participarea femeilor la economia digitală. Comisia Europeană și statele membre au menirea să promoveze digitalizarea la obiectivele Uniunii privind egalitatea de gen, fapt care se poate realiza și trebuie cu ajutorul domeniului educației [5].
– Legea nr. 30/2013 cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației. În articolele 3, 4, 5 se conțin prevederi cu privire la „informația cu impact negativ asupra copiilor, interdicția difuzării informației ce conține date

personale cu impact negativ asupra copiilor, limitarea răspândirii informației cu impact negativ asupra copiilor” [3].

– Legea nr. 316 din 17.11.2022 pentru modificarea unor acte normative (asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie), arată modificările, inclusiv unele minuscule în domeniul vizat la Codul familiei, la Codul contravențional, altele mai speciale la Codul penal („Art. 220^1. Îndemnul, determinarea sau înlesnirea la prestarea serviciilor sexuale online”), Codul de procedură civilă, Codul de procedură penală [4] .

Toate formele de violență exprimate prin amenințări online merită atenție, deoarece reprezintă o încălcare gravă a drepturilor omului, pericletează orânduirea socială, ordinea publică și securitatea. Digitalizarea merită atenție deosebită deoarece a schimbat radical multe aspecte ale vieții sociale.

Infracționalitatea digitală influențează negativ societatea în întregime. Mediul online a fost predestinat de a fi locul unde toți sunt egali, unde există respect, unde se cunoaște și se respectă legea, este libertate de exprimare, este siguranță și se menține pacea. Provocările lumii cotiniene sunt în permanentă mișcare și schimbare, iar noi-societatea trebuie să știm să opunem rezistența la fără de legi pentru viitorul nostru luminos și al urmașilor noștri.

La final se propun cele mai selective și **principalele recomandări**:

– Respectarea prevederilor Convenției Consiliului Europei de prevenire și combatere a Violenței împotriva femeii și a violenței în familie.
– Asistența socială, psihologică, mediacală, juridică real acordată victimelor, cu finațare durabilă, inclusiv electronic.
– Ajustarea cadrului legislativ la introducerea normelor juridice corespunzătoare și de sancționare a violenței digitale.
– Realizarea continuă a educației digitale, media, de respectare a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.
– Atribuirea unei structure polițienești, dotată tehnic, responsabilă de cercetarea cazurilor de violență online, de investigare operativă, cu ajutorul metodei de aplicare a tehnologiilor criminologice, și atragerea la răspundere juridică a făptuitorilor.
– Agresorii și cei ce re-transmit postările interzise trebuie să fie trași la răspundere.
– Impunerea pentru furnizorii de internet de a instala filtre de tip Opt-out, care să blocheaze rezursele pornografice.

– Atragerea la răspundere intermediarii internetului, dacă nu asigură că platformele lor să nu fie folosite pentru asigurarea sau promovarea violenței online.

Referințe:

1. Codul penal al Republicii Moldova, nr. 985 din 18.04.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2009, nr. 72-74
2. Codul contravențional al Republicii Moldova, nr. 218 din 24.10.2008. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 78- 84
3. Legea nr. 30 din 07.03.2013 cu privire la protecția copiilor împotriva impactului negativ al informației. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 69-74
4. Legea nr. 316 din 17.11.2022 pentru modificarea unor acte normative (asigurarea drepturilor victimelor în cazul infracțiunilor privind viața sexuală și violența în familie). În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2022, nr. 394-400
5. Jurnal Oficial al Uniunii Europene C 456/232, 10.11. 2021. Rezoluția Parlementului European din 21.01.2021 referitoare la elimenarea dacalajului digital dintre femei și bărbați: participarea femeilor la economia digitală (2019/2168(INI)). (Accesat 8.11.2022). Disponibil: http://aka. ms/officesa1
6. #HerNetHerRights. Pachet de resurse pentru încetarea violenței online împotriva femeilor și fetelor din Europa. European Women`s Looby, noiembrie 2017. (Accesat 8.11.2022). Disponibil: http://aka.ms/officesa1
7. Imagini. (Accesat 8.11.2022)Disponibil: https://www.unicef.org/romania/sites/unicef.org.romania/files/styles/